

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет економіки і менеджменту
Кафедра менеджменту

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Методи емпіричного і соціального дослідження
статус - обов'язковий

Реалізується в межах освітньої програми **Адміністративний менеджмент**
(назва)

за спеціальністю 073 «Менеджмент»
(шифр, назва)

на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Розробник:

Стоянець Н.В., д.е.н., професор, професор
(прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто та схвалено на затверджено на засіданні кафедри менеджменту	Протокол № 14 від 22.06.2021.
	Завідувач кафедри (підпис) <u>Михайлов А.М.</u> (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми Калачевська Л.І.
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма Строченко Н.І.
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана:
(ПІБ)

_____
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Березишине Г.В.
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 10.08. 2021 р.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Методи емпіричного і соціального дослідження						
2.	Факультет/кафедра	Факультет економіки і менеджменту/ кафедра менеджменту						
3.	Статус ОК	<u>Обов'язковий</u> / вибірковий						
4.	Програма/Спеціальність (програми)	Освітньо-професійна програма «Адміністративний менеджмент» за спеціальністю 073 «Менеджмент»						
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)							
6.	Рівень НРК	Другий (магістерський) рівень вищої освіти						
7.	Семестр та тривалість вивчення	Денна/Заочне 1 семестр, 15 тижнів / 1 семестр, 15 тижнів						
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5						
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)					Самостійна робота	
		Лекційні		Практичні /семінарські		Лабораторні		
		Денна 30	Заоч 10	Денна 30	Заоч. 10	Денна 90	Заоч. 130	
10.	Мова навчання	Державна (українська)						
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Стоянець Наталія Валеріївна, д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту Години консультацій – кожного вівторка о 12.15, кабінет 303 е						
11.1	Контактна інформація	Natalystoyanez@gmail.com						
12.	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна « Методи емпіричного і соціального дослідження» є важливою складовою частиною підготовки керівника для розвитку та удосконалення професійної діяльності та займає суттєве місце в його майбутній практичній діяльності. Важливість курсу визначається сучасним тенденціям вивчення емпіричного закону через засвоєння функцій, методів та етапів емпіричних досліджень в сучасних організаціях; оволодіння сучасними технологіями досліджень в питаннях спостереження, експерименту, вимірювання та порівняння людських відносин в колективі для формування досвіду управління міжособистісних відносин в організації.						
13.	Мета освітнього компонента	Мета: полягає в формуванні системи теоретичних знань, засвоєння методологічних основ та здобуття практичних навиків з формування емпіричних досліджень; із застосуванням емпіричних методів пізнання та сучасних технологій управління колективом; здійснення спостереження, проведення експерименту, підготовка до опитування, інтерв'ю та анкетування, а також визначення соціометричних відносин в колективі.						
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Студент повинен бути обізнаним з техніки проведення спостереження, призначення соціального експерименту, методу проведення опитування, анкетування та інтерв'ю; процесу оцінки та аналізу отриманих даних.						
15.	Політика академічної	Відповідно до Кодексу академічної доброчесності Сумського НАУ, академічна доброчесність – це сукупність принципів, правил						

	доброчесності	<p>поведінки учасників освітнього процесу, спрямованих на формування самостійної і відповідальної особистості, спроможної вирішувати завдання відповідно до освітнього рівня з дотриманням норм права та суспільної моралі.</p> <p>Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, результатів навчання. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається нормативними документами Сумського національного аграрного університету, зокрема Кодексу академічної доброчесності, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ (повний перелік нормативних документів розміщений на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).</p> <p>За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> – академічне шахрайство (користування телефоном при написанні письмових робіт) призведе до повторної здачі роботи; – списування - від першого попередження до анулювання роботи; – плагіат призведе до анулювання роботи
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3131

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹			Як оцінюється РНД
	ПРН ₁	ПРН ₈	ПРН ₁₁	
<i>ДРН 1. Знати сутність, місце, передумови та основні теорії виникнення емпіричних досліджень</i>	x			Тест множинного вибору
<i>ДРН 2. Розуміти набуті знання, предметну область, використовуючи теоретичну базу та значення емпіричного соціального дослідження в сучасних умовах, усвідомлювати значення емпіричного закону в практичній діяльності</i>	x			Індивідуальне розрахунково-аналітичне завдання
<i>ДРН 3. Передбачати сучасні тенденції зміни економічної інформації, аналізувати особливості інформаційних систем міжнародних організацій, визначати основні типи документів класифікувати та характеризувати.</i>		x		Тест множинного вибору
<i>ДРН 4. Розуміти особливості застосування «якісного підходу» у проведенні інтерв'ю для вирішення соціологічних дослідницьких завдань, для проведення фокусованих групових досліджень.</i>		x		Індивідуальне завдання, проект
<i>ДРН 5. Розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні завдання у сфері проведення спостереження, призначення соціального експерименту, його переваги та недоліки; методика проведення опитування, анкетування та інтерв'ю</i>		x	x	Індивідуальне завдання

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

¹ Має відповідати Матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми, зазначається для обов'язкових освітніх компонентів ОП I та II рівня, для усіх (обов'язкових та вибіркових ОК) ОП III

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Самостійна робота	Рекомендована література ²
	Аудиторна робота				
	Лк	П.з / сем. з	Лаб. з.		
Тема 1. <i>Характеристика методів емпіричного пізнання, особливості їх застосування в соціальній роботі.</i> 1. Мета, предмет, об'єкт та перевага емпіричних методів. 2. Етапи емпіричного циклу. 3. Види методів емпіричного соціального дослідження. 4. Емпіричний закон.	2/-	2/-		6/8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9
Тема 2. <i>Теорії виникнення емпіричних досліджень.</i> 1. Передумови становлення та розвитку емпіричних досліджень. 2. Чикагська школа емпіричної соціології. 3. Індустріальна соціологія. 4. Структурний функціоналізм. 5. Соціометрія (мікросоціологія). 6. Концепція соціального обміну. 7. Теорія символічного інтеракціонізму. 8. Економічна інформація, її класифікація та призначення у науково-дослідній діяльності. 9. Кодування економічної інформації та використання її у науково-дослідному процесі. 10. Фактографічна інформація та використання її у науково-дослідному процесі. 11. Носії економічної інформації та використання їх у науково-дослідному процесі. Інтелектуальні системи	2/2	2/2		6/8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9
Тема 3. <i>Дефініції та документи в соціологічних емпіричних дослідженнях.</i> 1. Дефініції соціологічного методу дослідження. 2. Основні типи документів та їх характеристика. 3. Класифікація документів. 4. Інформаційні системи міжнародних організацій. 5. Урядові та парламентські інформаційні системи.	2/2	2/2		6/8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8

² Конкретне джерело із основної чи додатково рекомендованої літератури

6. Міжнародні інформаційні системи. "Фабрики думки".					
<p><i>Тема 4. Вибірка в емпіричних дослідженнях.</i></p> <p>1. Сутність та завдання вибірки в емпіричних дослідженнях.</p> <p>2. Типи й види вибірки. Автоматичні системи обробки інформації.</p> <p>3. Загальні принципи збору інформаційного матеріалу.</p> <p>4. Економічна інформація, її класифікація та призначення у науково-дослідній діяльності.</p>	2/-	2/-		6/8	3, 4, 5, 6, 8
<p><i>Тема 5. Емпіричне спостереження як метод збору первинної соціальної інформації.</i></p> <p>1. Основні ознаки соціологічного спостереження.</p> <p>2. Переваги методу спостереження.</p> <p>3. Недоліки методу спостереження.</p> <p>4. Структура методу спостереження.</p> <p>5. Види спостереження. Шляхи підвищення надійності даних при спостереженні</p>	2/2	2/2		6/8	1, 2, 3, 4
<p><i>Тема 6. Соціальний експеримент та його призначення.</i></p> <p>1. Сутність та місце експерименту в емпіричних дослідженнях.</p> <p>2. Класифікація експерименту.</p> <p>3. Основні етапи проведення експерименту.</p> <p>4. Види експерименту. Формуючий експеримент як один з основних методів психолого-педагогічних досліджень. Експериментальне навчання як різновид формуючого експерименту.</p> <p>5. Впровадження результатів експерименту. Види систематизації результатів науково-дослідної діяльності. Бібліографічний опис джерел, використаних у науковому дослідженні.</p>	2/2	2/2		6/8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9
<p><i>Тема 7. Метод порівняння в емпіричних соціологічних дослідженнях.</i></p> <p>1. Методологічна специфіка порівняння.</p> <p>2. Застосування методу порівняння у практиці.</p> <p>3. Етапи методу порівняння</p>	2/-	2/-		6/8	7, 8, 9,

<p><i>Тема 8 Метод вимірювання в емпіричних соціологічних дослідженнях.</i></p> <p>1. Основні показники при вимірюванні. 2. Основні поняття про вимірювання. 3. Класифікація вимірювань. 4. Принципи та методи вимірювання</p>	2/-	2/-		6/8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8
<p><i>Тема 9. Соціометрія як вид емпіричного дослідження міжособистісних відносин у групі.</i></p> <p>1. Завдання та місце соціометрії в дослідженнях. 2. Соціометрична процедура. Обробка результатів. 3. Соціометричні індекси. Кодування економічної інформації та використання її у науково-дослідному процесі. 4. Фактографічна інформація та використання її у науково-дослідному процесі</p>	2/1	2/1		6/8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9
<p><i>Тема 10. Роль опитувань у зборі первинної соціальної інформації.</i></p> <p>1. Поняття та особливості опитування. 2. Етапи організації опитувань. 3. Основні типи питань.</p>	2/1	2/1		6/8	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9
<p>1. <i>Тема 11. Телефонне опитування, його переваги, недоліки, цільове призначення.</i></p> <p>2. Основні правила побудови опитувальника. 2. Телефонне опитування за допомогою комп'ютеризованої системи САПІ. 3. Фінансово-економічні системи. Безпека інформаційних систем та технологій.</p>	2/-	2/-		6/10	1, 2, 3, 4
<p><i>Тема 12. Методи збору інформації.</i></p> <p>1. Щоденниковий метод збору інформації. 2. Електронний метод.</p>	2/-	2/-		6/10	1, 2, 3, 4
<p><i>Тема 13. Специфіка інтерв'ю та його організація.</i></p> <p>1. Сутність та завдання інтерв'ю. 2. Підготовка до інтерв'ю та визначення місця його проведення. 3. Типи питань, що ставляться. 4. Невербальна поведінка респондентів та інтерв'юєрів. Характеристика основних видів</p>	2/-	2/-		6/10	1, 2, 3, 4

інтерв'ю. Основні методи інтерв'ю. 5. Переваги та недоліки інтерв'ю. Новітні технології обміну інформацією. Електронні бібліотеки.					
<i>Тема 14. Анкета як основний інструмент соціологічного дослідження.</i> 1. Види анкетування. Основні вимоги до складання анкети. 2. Типи питань та вимоги до їх складання. Допоміжні питання. 3. Основні вимоги до змістовних питань. Вибір анкетної шкали. 4. Останні вимоги при складанні анкети. Переваги анкетування	2/-	2/-		6/10	4, 5, 6, 8, 9
<i>Тема 15. Наукові документи та їх класифікація.</i> 1. Правила оформлення науково-дослідної роботи. 2. Впровадження результатів закінчених наукових досліджень. 3. Звіт про науково-дослідну роботу, його зміст і методика складання.	2/-	2/-		6/10	4, 5, 6, 8, 9
Всього	30/10	30/10		90/130	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Знати сутність, місце, передумови та основні теорії виникнення емпіричних досліджень	Лекція, практичне заняття, обговорення актуальних питань	12/2	Самостійна робота з підручником, виконання індивідуальних завдань	18/ 26
ДРН 2. Розуміти набуті знання, предметну область, використовуючи теоретичну базу та значення емпіричного соціального дослідження в сучасних умовах, усвідомлювати значення емпіричного закону в практичній діяльності	Лекція, практичне заняття, презентації	12/2	Самостійна робота з підручником, виконання індивідуальних завдань	18/ 26
ДРН 3. Передбачати сучасні тенденції	Проблемна лекція, тематична дискусія,	12/2	Самостійна робота з підручником, виконання	18/ 26

зміни економічної інформації, аналізувати особливості інформаційних систем міжнародних організацій, визначати основні типи документів класифікувати та характеризувати.	аналіз конкретних ситуацій (Case-study)		індивідуальних завдань	
ДРН 4. Розуміти особливості застосування «якісного підходу» у проведенні інтерв'ю для вирішення соціологічних дослідницьких завдань, для проведення фокусованих групових досліджень.	Проблемна лекція, тематична дискусія, аналіз конкретних ситуацій (Case-study)	12/2	Самостійна робота з підручником, виконання індивідуальних завдань	18/ 26
ДРН 5. Розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні завдання у сфері проведення спостереження, призначення соціального експерименту, його переваги та недоліки; методику проведення опитування, анкетування та інтерв'ю	Проблемна лекція, тематична дискусія, «круглий стіл», «мозгова атака». аналіз конкретних виробничих ситуацій, рішення ситуативних задач.	12/2	Опрацювання теоретичного матеріалу, виконання розрахункових завдань	18/ 26

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Виконання індивідуальних розрахунково-аналітичних завдань	10 балів / 10%	На 3 тижні
2.	Тест множинного вибору	10 балів / 10%	На 7 тижні
3.	Тест множинного вибору (атестація)	15 балів / 15%	На 8 тижні
4.	Виконання індивідуального завдання щодо основних видів емпіричних соціальних досліджень	5 балів / 5%	На 10 тижні
5.	Виконання індивідуального завдання з вибору соціометричних критеріїв	10 балів / 10%	На 12 тижні
6.	Проект (підготовка, презентація, захист)	10 балів / 10%	На 13 тижні
7.	Тест множинного вибору	10 балів / 10%	На 14 тижні
8.	Екзамен – тест множинного вибору	30 балів / 30%	

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Виконання індивідуальних розрахунково-аналітичних завдань	<5 балів	5-6 балів	7-8 балів	9-10 балів
	<i>Не вирішуються основні числові задачі</i>	<i>Вирішувати основні числові задачі, використовуючи відповідні методи</i>	<i>Вирішувати низку числових задач, використовуючи відповідні методи</i>	<i>Вирішувати складні числові проблеми, використовуючи відповідні методи.</i>
Тест множинного вибору	<5 балів	5-6 балів	8 балів	9-10 балів
	Менше 60 % правильних відповідей	60 % - 74 % правильних відповідей	75 % - 89 % правильних відповідей	90-100 % правильних відповідей
Тест множинного вибору (атестація)	<6 балів	7-10 балів	11-12 балів	13-15 балів
	<6 вірних відповідей	7-10 вірних відповідей	11-12 вірних відповідей	13-15 вірних відповідей
Виконання індивідуального завдання щодо основних видів емпіричних соціальних досліджень	<3 балів	3 балів	3-4 балів	4-5 балів
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
Виконання індивідуального завдання з вибору соціометричних критеріїв	<6 балів	6-7 балів	7-8 балів	9-10 балів
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми</i>
Проект (підготовка, презентація, захист)	<6 балів	6-7 балів	7-8 балів	9-10 балів
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Завдання виконано в обсязі до 5 робочих слайдів за навчальними матеріалами, окремі складові (назви елементів, висновки) відсутні</i>	<i>Виконано усі вимоги до завдання, але відсутні власні висновки</i>	<i>Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано, креативність, наведені власні висновки та пропозиції</i>

Тест множинного вибору	<6 балів	6-7 балів	8 балів	9-10 балів
	Менше 60 % правильних відповідей	60 % - 74 % правильних відповідей	75 % - 89 % правильних відповідей	90-100 % правильних відповідей
Екзамен – тест множинного вибору	<19 балів	19-23 балів	24-27 балів	28-30 балів
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	60 % - 74 % правильних відповідей тесту, відсутні або недостатньо розкриті, теоретичні питання	75 % - 89 % правильних відповідей Виконано усі вимоги завдання	90-100 % правильних відповідей Виконано усі вимоги завдання, запропоновано власне вирішення проблеми

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Тестування в Google Forms	На кожному практичному занятті (вступний контроль)
2	<i>Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів щодо виконання індивідуальних розрахунково-аналітичних завдань</i>	<i>Протягом 3 тижня</i>
3	<i>Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів щодо виконання індивідуального завдання щодо основних видів емпіричних соціальних досліджень</i>	<i>Протягом 9 тижня</i>
4	<i>Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів щодо виконання індивідуального завдання з вибору соціометричних критеріїв</i>	<i>Протягом 11 тижня</i>
5	<i>Усний зворотний зв'язок від викладача та студентів щодо виконання проєкту (підготовка, презентація, захист)</i>	<i>Протягом 14 тижня</i>

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

2.1. Основні джерела

2.1.1. Підручники, посібники

1. Л.І. Михайлова. Стоянець Н.В. Методологія емпіричних соціальних досліджень: навчальний посібник. Вид. 2-ге, доповн. і перероб. Суми: ПП Вінниченко М.Д., ФОП Дьоменко В.В. 2019.196с.
2. Колесников О. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб.: «Центр навчальної літератури», 2019. 144 с.
3. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: навч. посіб.: «Право», 2019. 368с.
4. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень: підручник. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 350с.
5. Бейлін М. В. Методи наукових досліджень: навчальний посібник: Харків. Оберіг. 2018. 184 с.
6. Корягін М. В. Основи наукових досліджень: навчальний посібник: Київ. Алерта 2018. 622 с.
7. Макогон Ю. В. Основи наукових досліджень в економіці: підручник. Вид. 2-ге, доповн. і перероб. Київ: Задруга, 2017. 177 с.
8. Конверський А. Є., Толюпа С. В., Хорошко В. О. Основи методології та організації наукових досліджень: навчальний посібник. Київ.: Центр учб. л-ри, 2017. 352 с.
9. В. М. Головій, В. І. Саюк. Основи наукових досліджень : методологія, організація, оформлення результатів : навчальний посібник. Київ. Хай-Тек Прес, 2017. 344 с.

2.1.2. Методичне забезпечення

10. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Методи емпіричних соціальних досліджень» щодо підготовки студентів 1 курсу спеціальності 073 «Менеджмент» ОП «Адміністративний менеджмент», денної і заочної форм навчання освітнього ступеня «магістр»/ Стоянець Н.В.- Суми, 2018. – 165 с. (Протокол № 4 від 23.03.18 р.)

2.1.3. Інші джерела

Законодавча база

11. Закон України “Про вищу освіту” (від 1.08.2014 № 1556-VIII) чинний, поточна редакція від 20.10.2019, підстава - 155-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
12. Закон України “Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України” (від 23.03.2000 №1602- III) чинний, поточна редакція від 20.10.2019, підстава - 155-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
13. Закон України “Про науково-технічну інформацію” (від 25.06.93. № 3323- XII) чинний, поточна редакція від 20.10.2019, підстава - 155-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
14. Закон України “ Про наукову і науково-технічну діяльність” (від 01.12.98. №284-XIV чинний, поточна редакція від 20.10.2019, підстава - 155-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
15. Закон України “Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки” (від 11.07.2002 №2623-III) чинний, поточна редакція від 20.10.2019, підстава - 155-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
16. Постанова Верховної Ради України “Про концепцію науково-технічного та інноваційного розвитку України” (від 13.07.99 №916-XIV)

чинний, поточна редакція від 20.10.2019, підстава - 155-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.

17. Вимоги до публікацій та фахових видань [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://vak.org.ua/fv/>.

18. Офіційний сайт Національної бібліотеки ім. В. І. Вернадського Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.

Предмет методології науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://stud.com.ua/29019/filosofiya/predmet_metodologiyi_nauki.

19. Класифікація похибок [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://studopedia.com.ua/1_125329_klasifikatsiya-pohibok.html.

20. Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rada.gov.ua/>.

22. Фінансування наукових досліджень в Україні та світі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analityka/finansuvannya-naukovyh-doslidzhenv-ukrayini-ta-sviti>.

21. Наука в університетах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/nauka/nauka-v-universitetah>.

22. Академічна мобільність [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/osvita-za-kordonom/akademichnamobilnist>

22. Гранти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zrda.org/grants/>.

2.2. Додаткові джерела

22.Dharmapalan B. Scientific Research Methodology / B. Dharmapalan. – Alpha Science, 2012. - 250 p

23.Prathapan K. Research Methodology for Scientific Research. / K. Prathapan. – Dreamtech Press, 2019. – 272 p.

24.Khine M.S. Advances in Nature of Science Research: Concepts and Methodologies/ M.S. Khine. – Springer, 2012. – 268 p.

Міжнародні спеціалізовані пошукові системи

<http://info.studyweb.com> – спеціалізована система пошуку ресурсів з питань освіти <http://infomine.ucr.edu> – віртуальна бібліотека електронних видань http://searchenginewatch.com/links/Specialty_Search_Engines – каталог спеціалізованих пошукових машин

<http://www.sciseek.com> – пошук наукової інформації Українські спеціалізовані пошукові системи

<http://meta-ukraine.com/> Мета – це українська пошукова система з широкою системою пошуку різноманітних тем, в тому числі є підбірка електронних словників.

Англомовні пошукові системи

<http://www.yahoo.com/> – англомовна пошукова система має найбільш розвинену структуру каталогів і різних сервісів. Сотні тисяч різних Internet-ресурсів впорядковуються вручну за 14 основними рубриками, кожна з яких має кілька підрубрик з більш вузькою тематикою.

<http://www.lycos.com/> – до складу Lycos входять величезна база даних з числом URL вище за 66 млн. Ця пошукова система (англомовна) містить різноманітну цікаву інформацію, у тому числі новини, огляди вузлів, посилання на популярні вузли, карти міст, а також засоби для пошуку адрес різних осіб і пошуку веб-зображень і звукових кліпів.